

BO'LAJAK INFORMATIKA INFORMATIKA O'QITUVCHISI ZAMONAVIY TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANIB MASHG'ULOTLARNI TAKOMILLASHTIRISHNING SAMARADORLIGI

*Eshaliyev O'tkir Soatmurodovich -Termiz davlat universitetining «Texnologik ta'lim
» kafedrasi o'qituvchisi*

email: *utkireshaliyev70@gmail.com*

Annotatsiya: Respublikamiz oliy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llab, dars mashg'ulotlarini samarali tashkil etish asosida o'quv jarayonini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlarini yuksaltirishdir. Shuningdek, maqolada oliy ta'limda raqamli texnologiyalarni joriy etishga ilmiy asoslangan xulosalar tuzishda mavjud bo'lgan amaliyotni o'rganish, tizimlashtirish va umumlashtirish orqali ta'lim sohasida o'rin egallashi muhimligi keltirilgan.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, oliy ta'lim tizimi, zamonaviy ta'lim, raqamli bilimlar, Internet tizimi, masofaviy o'qitish.

THE EFFECTIVENESS OF IMPROVING TRAINING USING DIGITAL TECHNOLOGIES IN MODERN EDUCATION OF THE FUTURE IT TEACHER

**Eshaliyev Utkir Soatmurodovich is a teacher of the “Technological education”
department of Termiz State University.**

email: *utkireshaliyev70@gmail.com*

Annotation: To increase the priorities of the development of the educational process in the higher education system of the Republic through the use of digital technologies and the effective organization of lessons. The article also highlights the importance of the introduction of digital technologies in higher education in the field of education through the study, systematization and generalization of existing practices in drawing scientifically sound conclusions.

Keywords: digital technologies, information and communication technologies, higher education system, modern education, digital knowledge, Internet system, distance learning.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПОДГОТОВКИ С ПРИМЕНЕНИЕМ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАНИИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ИТ

**Эшалиев Откир Соатмуродович – преподаватель кафедры
«Технологическое образование» Термезского государственного
университета.**

email: *utkireshaliiev70@gmail.com*

Аннотация: Используя цифровые технологии в системе высшего образования нашей республики, необходимо повысить приоритеты развития образовательного процесса на основе эффективной организации занятий. Также в статье говорится о важности занять место в сфере образования через изучение, систематизацию и обобщение существующей практики по составлению научно обоснованных выводов по внедрению цифровых технологий в высшем образовании.

Ключевые слова: цифровые технологии, информационно-коммуникационные технологии, система высшего образования, современное образование, цифровые знания, система Интернет, дистанционное образование.

Yurtimizda raqamli texnologiyalardan foydalanib darslarni tashkil etish zamon talabidan kelib chiqqan holda rivojlanib borayabdi. Bu jarayonning o'zi ham mamlakatimiz ta'lim tizimida yangi bosqich boshlanganini anglatadi. Ta'lim tizimi bugungi kunda raqamli texnologiyalarga singib ketayotgani shunchaki hayratlanarliy emas, chunki, bugungi kunda axborot makonida taklif etilayotgan ko'plab narsalarni jiddiy tahlil qilish va pedagogik asoslash uchun asos bo'lib xizmat qiladi. So'nggi yillarda ta'limni «raqamlashtirish» muammolari, uning shakllanishiga ta'siri bo'yicha biror-bir davlat loyihasi yoki so'rovnomasida tadqiqotlar o'tkazilmaganligi ham muhimdir. Shu bilan birga, Internet tizimidagi muhitning yoshlar ongiga ta'sirining

ahamiyati hukumatning, zamonaviy ommaviy axborot vositalarining ma'ruzalarida, pedagogik jamoatchilik muhokamalarida, magistrant va tadqiqotchilarning izlanishlarida ham ko'rishimiz mumkin. Shuni alohida ta'kidlash kerakki, oldin raqamli texnologiyalarni barcha sohalarda, ya'ni, sanoat, iqtisodiyot, bank va boshqa sohalarda joriy etish bilan cheklanib qolgan edik. Bugungi kunda esa raqamli texnologiya shiddat bilan rivojlanib borayotganini e'tiborga olib, raqamli rivojlanish bo'yicha barcha ta'lim sohaslarining tarkibiga kiritilmoqda Raqamlashtirish yo'nalishi bo'yicha faollashtirish barcha ta'lim tuzilmalarida amalga oshirilmoqda. Bugungi kunda raqamli texnologiyalar barcha sohalarda rivojlanib, barcha darajalarda qo'llab-quvvatlanmoqda. Ta'limda raqamli texnologiyalarni o'qitish sifatini saqlab qolgan holda samarali qo'llash uchun nimalar qilish kerak?

Birinchidan, albatta mamlakatimizda Internet infratuzilmasini yaxshilashimiz, mobil operatorlar tomonidan ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatini oshirishimiz va eng muhimi aholining, ayniqsa talaba yoshlarni zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining so'ngi yutuqlarini o'zlashtirishga shart-sharoitlar hamda imtiyozlar yaratib berishimiz lozim.

Ikkinchidan, o'quv jarayonini tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ko'lamini kengaytirish va axborot resurslari, o'qitish vositalari va masofaviy o'qitish texnologiyalarini rivojlantirish, ijodkor talabalarni universitetni raqamlashtirish loyihalariga jalb qilish bilan oliy ta'lim muassasalari faoliyatini tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlarga o'zgartirish kiritish bo'yicha vakolatli organlarga takliflar berish, yuqori samaradorlikka ega raqamli qurilmalar bilan jihozlangan tuzilmalar, o'quv xonalari, laboratoriyalar, mediastudiyalar va boshqalarni o'z ichiga olgan markazlarni tashkil etish hamda unda orttirilgan tajribani O'zbekistonning barcha oliy ta'lim muassasalarida qo'llash.

Uchinchidan, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va ta'lim texnologiyalarining mustahkam integratsiyasini ta'minlash, bu borada pedagog kadrlarning kasbiy mahoratini uzluksiz rivojlantirib borish uchun qo'shimcha sharoitlar yaratish.

Toʻrtinchidan, interfaol taqdimot tizimlaridan foydalanish, maʼruza va seminar darslari uchun internet bilan bogʻliq holda interfaol va multimediali taqdimotlarni ishlab chiqish kabi mavzular boʻyicha oʻqituvchilarning malakasini oshirish uchun kurslarni tashkil qilish va oʻtkazish.

Beshinchidan, real vaqt rejimida interfaol taqdimot tizimlari, videokonferensaloqa tizimlari, virtual zallar, elektron resurslardan foydalanib istalgan vaqtda masofaviy oʻqitish jarayonini amalga oshirish.

Oltinchidan, bulutli texnologiyalar, virtual voqelik, kengaytirilgan voqelikdan foydalanish hamda didaktik materiallar va tajriba dizaynlarini ishlab chiqishda 3D printerini qoʻllash, raqamli didaktika va raqamli taʼlim modellarini qoʻllash, oʻqituvchilar va talabalar uchun loyihalar, diplom ishlari, ilmiy izlanishlar va boshqalarini muhokama qilish uchun ilmiy veb-saytlar ishlab chiqish lozim. Shundagina, biz raqamli texnologiyalardan foydalanib taʼlim sifatini tushirmagan holda talaba-yoshlarga bugungi kun talabi darajasida bilim olishlariga erishamiz. Alohida taʼkidlash kerakki, bugungi kunda hayotimiz har jihatdan texnika va texnologiyalar bilan bogʻliq. Biz taʼlim sifatini oshirish va rivojlantirish uchun texnologiyalardan manfaatli foydalanish imkoniyatini yaratishni istadik.

Qachonki, interfaol metodlar orqali taʼlim olish rivojlantirilsa, talabalar oʻqish jarayoniga katta qiziqish bilan kirishadi. Bu oʻyin bilan klassik taʼlimni birlashtirishga tengdir. Natijada oʻqish jarayoni yaxshilanadi, oʻzlashtirish, taʼlim darajasi va kadrlarni tayyorlash samaradorligi oshadi. Bilimli avlod, professional kadrlar —bu jamiyatning keng miqyosda rivojlanishining garovidir. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan innovatsion taʼlim texnologiyalari va didaktik modellarni ommaviy va samarali qoʻllash orqali taʼlim tizimini raqamli avlodga moslashtirish zarur. Shu bilan birga, taʼlim jarayonida tadqiqotga asoslangan yondashuvdan faol foydalanish lozim va bu bilan ilmiy tadqiqotda talabalarning koʻnikmalarini rivojlantirish va IT-kompetensiyaga asoslangan ijodiy qobiliyatlarini va ijodiy fikrlashlarini shakllantirish mumkin.

Axborot kommunikatsiya texnologiyalari —taʼlim tizimidagi barcha muammolarga yechim emas, balki raqamli avlod uchun maʼruzalar va seminarlarni

ma'lumotlarga boy va interaktiv qilib amalga oshirish vositasidir. Shuni ham ta'kidlab o'tish lozimki, o'qituvchilar talabalarning ehtiyojlariga yo'naltirilgan interfaol o'quv jarayonida asosiy rolni saqlab qoladi. O'qituvchining obro'si va uning faoliyatining samaradorligi faqatgina kurs mazmunidagi bilimlar darajasi va uning pedagogik qobiliyatiga emas, balki muayyan o'quv materialini to'plash, qayta ishlash va o'qitishda o'qituvchining qanchalik zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash darajasiga bog'liq bo'ladi. Boshqacha qilib aytganda, raqamli asrda informatika va tabiiy fanlarni o'qitishni rivojlantirish zarurdir.

Xulosa va takliflar:

Xulosa sifatida aytish mumkinki, bugungi kun auditoriyalari o'n yil avvalgilaridan juda katta farq qiladi va sinf xonalari kompyuterlar, iPad, planshetlar, smart-doskalar va boshqa turdagi ta'lim texnologiyalari bilan jihozlangan. Dunyoning boshqa joylarida bo'lgani kabi O'zbekistonda ham raqamli avlodning yeti ekranli avlodi - televizor, kompyuter, planshet, tablet, fablet, smartfon va smartsoatlari paydo bo'lmoqda. Bunday zich raqamli muhitga ega bo'lish va u bilan doimiy o'zaro munosabat natijasida bugungi kun talabalarining fikrlashi va axborotlarga ishlov berish jarayonlari oldingi fikr yuritish va axborot jarayonlaridan tubdan farq qilmoqda. Raqamli avlod ota-onalarimiz o'rgangan uslubda o'qitilishi mumkin emas va bo'lmasligi ham kerak. Bu avlodni o'qitishda qora doska va oq bo'rdan foydalanish ham mumkin emas.

Qora doskani oqiga va bo'rni markerga o'zgartirish hech narsani o'zgartirmaydi, ya'ni zamonaviy talabalarni bilim olishga va mehnat bozorida muvaffaqiyatga erishish ko'nikmalarini rivojlantirishga undash usuli bo'la olmaydi. Zamonaviy axborotkommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan innovatsion ta'lim texnologiyalari va didaktik modellarni ommaviy va samarali qo'llash orqali ta'lim tizimini raqamli avlodga moslashtirish zarur. Shu bilan birga, ta'lim jarayonida tadqiqotga asoslangan yondashuvdan faol foydalanish lozim va bu bilan ilmiy tadqiqotda talabalarning ko'nikmalarini rivojlantirish va IT- kompetensiyaga asoslangan ijodiy qobiliyatlarini va ijodiy fikrlashlarini shakllantirish mumkin. Axborot va kommunikatsiya texnologiyalari – ta'lim tizimidagi barcha muammolarga

yechim emas, balki raqamli avlod uchun ma'ruzalar va seminarlarni ma'lumotlarga boy va interaktiv qilib amalga oshirish vositasidir. Shuni ham ta'kidlab o'tish lozimki, o'qituvchilar talabalarning ehtiyojlariga yo'naltirilgan interfaol o'quv jarayonida asosiy rolni saqlab qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayeva Sh.A. Pedagogik diagnostika va korreksiya. Darslik. T.: Universitet, 2022 y.-b. 121
2. Yo'ldoshev J.G., Usmonov C.A, —Pedagogik texnologiya asoslari|| Toshkent-2000
3. Mamatova Z.X. —Raqamli texnologiyalarasrida informatika fanini o'qitishda axborot kommunikatsion texnologiyalardan foydalanish||, —Tillarni o'qitishda raqamli texnologiyalarni qo'llash zamonaviy ta'lim muhitini tashkil etish vositasi sifatida: muammolar va echimlar|| mavzusida Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to'plami. 10-11 iyun 2022 yil. Toshkent
4. Eshaliyev U.S. "Psychological-pedagogical opportunities of national crafts of school pupils" In Volume 7, Issue 10, of JournalNX- A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal, Oct. 2021,
5. Eshaliyev. U.S. "The future of computer science teacher competence of nurturing the technology improvement" ISSN: 2776-0979, Volume 3, Issue 2, Feb., 2022 10. 6. Eshaliyev U.S. "Professional Competence of a Computer Science Teacher Diagnostic Methodology" Vol. 02 Issue 04 (2022):EJINE